

Brassóban, Nagy- s Czérna-utca sarkán
Papp Ferencz butoraktára fölött,
hol a szerkesztő hétköznapiakon délelőtt
9—11 óra között,
és Bolonya, mester-utca 325. sz. alatt,
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető minden közle-
mény, valamint az
előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Nagy-küküllőmegyei érdekű közlemények
Horváth László
társzerkesztőhez Segesvárra küldendők,
a kis-küküllőmegyei érdekű közlemények
Gyöngyössi István
társzerkesztőhez Dicső-Szt.-Mártonba.

BRASSÓ

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó- s nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszú-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinkli, segesvári és szent-ágothai kir. járásbírságok hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁRÓMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban. Budapest: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát, Bécsben: Daube G. L. és társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukes M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. s társa hirdetési irodájában.

15-ik szám.

Brassó, Szombat, február 2-án.

V. évfolyam. 1889.

Rudolf trónörökös.

Magyarország koronahercege, Szent-István koronájának örököse, ravatalon fekszik s körülötte térdel Magyarország királya, királynéja és trónörökösneje, zokogva fájdalmukban e borzasztó isteni megkísértetés fölött.

A ravatal körül áll két gyászoló nemzet: Ausztria és Magyarország összes népei, — kik az elhunyt főhercegreben jövődő atyjukat veszítették el.

A fényes királyi palotától a legszegényebb kunyhóig mindenütt gyász honol; Magyarország népei mélyen érzik a nagy csapást, mely koronát és nemzetet egyaránt talált.

A ki hivatta volt egykor, népeinek szerető, jó atyja, igazságos, bölcs fejedelme lenni, — ma már nincs többé! Önkezelével oltotta ki életét.

Csillagnak hittük, mely feltűnik a láthatáron, hogy ragyogjon, tündökljön s a naptól kölcsön véve sugarait, meleget s fényt árasztson, s ime hulló csillag volt csak, mely feltűnt, tündöklött, de még mielőtt egész pompájában ragyoghatott és meleget árasztthatott volna az égboltozat egy részének, — lehullott, eltűnt örökre.

Mint a hulló csillag, — hirtelen hullott

le ő is, — egy pillanat műve volt s ő már nem volt többé. Egy váratlan, futó pillanat ragadta el őt szerettei, a két nemzet kebeléről. Abban a pillanatban, mikor mindenki vígan, szórakozva képzelte: derült, verőfényes nyári napon ütött le a villám, — a mely kioltott egy népek millióinak drága életet önkezelével!

Ravatalon fekszik Magyarország királyi hercege, trónjának örököse; a ravatalt népek millióinak sajgó fájdalma veszi körül, mert az elhunyt azon ritka koronás fők egyike volt, a kit népei kivétel nélkül szerettek s bálványoztak.

Ős Budavárában gyászba borult Szent-István koronája. A kinek fejét egykor hivatta lett volna díszíteni népek millióinak javára s boldogítására, — már nincs többé; — menyei korona díszíti már annak homlokát.

Istennek úgy tetszett, hogy elszólítsa magához. A menyeknek angyalokra van szükségük, Isten szent trónjának apostolokra, a kik óvják e nemzetet. És Isten őt választá ki magának, ki nekünk legkedvesebb vala!

De az a tudat, hogy a trónörökös önkezelével vetett véget életének, — az még borzasztóbb.

Nyugodjunk meg az isteni gondviselésben! A kit legmélyebben sujtott e csapás, di-csőségesen uralkodó királyunk, tanít meg a fájdalom legborzasztóbb perceiben, — megnyugodni Isten akaratában.

A kinek leginkább van szüksége vigaszra, az nyújt vigaszt; a kinek fájdalma legnagyobb, az enyhíti a nemzet fájdalmát.

„Meg kell nyugodnunk Isten akaratában!” mondá a mélyen megrendült király felséges nejeinek s rokonainak

Oh, Isten, ha sujtottál is, adj legalább lelki erőt e borzasztó csapás elviselésére!

Ha elvetted azt, ki legkedvesebb vala, kit büszkén vallottunk magunkénak s a ki büszkén vallotta magát annak: tartsd meg legalább azt, a ki ma közöttünk legboldogtalanabb s mégis legerősebb: Felséges Atyánkat és Királyunkat és óvd meg, felséges királyi házunkat!

Ha elvetted a nemzettől koronája öröksét s elborítád láthatárát komor fellegekkel, derítsd ki ismét s óvd meg balsors csapásaitól, hogy mindvégig szilárdan állhasson a most mélyen lesújtott trón védelmére!

Felejtethetlen trónörökösünk emléke pedig legyen áldva az idők végtelenségéig!

Rudolf trónörökös öngyilkos!

Tegnap délután 1 órakor következő táviratot vettük a hivatalos „Magyar távirati iroda”-tól: (Külön kiadásban már ismertettük.)

Budapest, febr. 1. (d. e. 10 óra 38 perczkor feladva.) A „Budapesti Közlöny” jelenti, hogy a feltevés, mintha szívszélhűdés lett volna oka a trónörökös halálának, téves. Dr. Wiederhofer megállapította, hogy a megboldogultnak *fején egy meglehetősen nagy seb van* a koponyafalak és koponyacsontok nagyobb kiterjedésű leválásával, melynek rögtön halált kellett okozni, *a mely lösebnak ismertetett fel.* Az ágy mellett a jobb kéznek közvetlen közelében megtalálták a kilőtt revolvert; a fegyver helyzete semmi kétséget sem hagyott fenn arra nézve, hogy *a halál önkezüleg okoztatott.* A szolgaszemélyzet a melléképületben lakik és a beosztott szolga vadászat megrendelése végett rövid időre elhagyta a házat és így a durranást senki sem hallotta. A jelentés kiemeli az utóbbi időben észlelt beteges idegizgatottságot és megemlíti, hogy a trónörökös mult őszzsel a lóról lebukott, mi akkor eltűkoltatott, de a gyakori főfájást ennek tulajdonították.

A trónörökös élete.

Rudolf trónörökös született 1858. aug. 21-én Laxenburgban. Születése alkalmából ő felsége a következő napi parancsot adta ki a hadseregnek:

„Akarom, hogy az Isten kegyelméből nekem ajándékozott fiu, derék hadseregem kötelékébe tartozzék, és ezért kinevezem őt a 19. gyalog ezred tulajdonosává, mely ezután a trónörökös nevét viselje.”

És a trónörökös valóban szívvel-lélekkel tartozott a hadsereg kötelékébe, kitűnő katona volt.

Nevelését La.our tábornok vezette 1877-ben történt nagykorúsításáig.

Még a négy évet sem töltötte be, midőn tervszerűen berendezett oktatása, 1862. május 1-én megkezdett. — Gondviselője (ája) addig Welden bárónó volt, kinek felügyázata alatt csak testi fejlődésére volt fordítva a főgond: Bécsben, Schönbrunnban, Laxenburgban, a császári mulatókban a hegyi levegőjű egész-

séges Reichenauban töltötte az első éveket, melyek alatt soha nem nélkülözötte a leghivebb anyai gondot sem. De most már a komolyabb tanulmányoknak kelle kezdődni. Első oktatója s legelemibb tárgyakban, írás, olvasás, s a vallás elemeiben Mayer udvari káplán volt, a ki most bécsi kanonok. Kilenczedik évéig az elemi iskolának megfelelő tantárgyakban s ismeretkörben nyert oktatást és pedig a különböző nyelvekben, melyeket a legnagyobb könnyűséggel sajátított el. A nyugati nyelveken kívül, mint egy polyglott birodalom leendő fejedelmének, különböző népei nyelvében is jártasságot kellett szereznie. A legnehezebben: a cseh nyelven kezdték e feladat megoldását, melyet Pindler, míg a magyart Rimely apáttól tanulta.

Kilencz éves korában befejezván elemi tanulmányait, a gymnasium tantárgyaira ment át, melyeket a legszélesebb terjedelemben kellett apja kívánata szerint elsajátítani, épen úgy, mint bármely studiosusnak,

ki arra van utalva, hogy később tanultságával keresse meg kenyerét.

Első nyilvános vizsgálata a fiatal trónörökösnek 1879. december 23, Gödöllőn volt és pedig kiválóan a magyar történelemből. A király maga is jelen volt e vizsgálaton, melyre Toldy Ferenczet, Horváth Mihályt és Hegedüs K. Lajos miniszteri tanácsost is meghívatta hallgatókul. E vizsgálatból kitűnt, hogy a 14 éves fiatal főherceg már kora fölötti képzettséggel bírt s hogy különös előszeretettel fordul a történelem s jelesen a magyar történelmi tanulmány felé.

Befejeztetvén a gymnasiumi tanfolyam, mely alatt a tudományok mellett a művészetek sem voltak elhanyagolva, különösen a zene, rajz és festészet. 1875-ben bölcsészeti és jogi tanulmányokra lépett át.

Könyvtanulmányaitól szabad óráit legszívesebben lovaglással és vadászattal töltötte. Különösen megszerette a fáradságos és nem vészélytelen zergevadá-

szatot is. A mellett kitünően vivott s különösen szépen tánczolt.

Elmélet is gyakorlati kiképzetése nem lett volna teljes a hadi tudományokban való teljes kiképzés nélkül. Képzetése e részben már 1872-ben megkezdődött s mindvégig ernyedetlenül s nagy gonddal folytatott.

1878-ban lépett aktív katonai szolgálatba, 1888-ban lett altábornagy és altengernagy, egyidejűleg gyalogsági főfelügyelővé kinevezetve.

*

1880. nyarán a trónörökös háztűznézőbe ment a belga udvarhoz: Stefánia királyi hercegnőhöz.

A főherceg, úgy szólván első látásra megszerette a sugár növésű, ragyogó kék szemű, örökös mosolyu leánykát. Csakhamar kikérte a szülők beleegyezését, a mit mindkét részről megnyervén, a laekeni királyi mulató teli kertjében, márczius 6-án találkozott a fiatal pár s Rudolf, mint királyi személyek ritkán teszik, maga kérte meg magának kiválasztottját.

— Madame, — mondá, kezét nyújtván felé — akar-e élettársam lenni?

— Szivesen — mondá a leányka, mélyen elpirulna, de mégis bátor hangon; — s meg lehet győződve fenséged, hogy kötelességemet mindig teljesíteni fogom.

S ezzel meg volt a szó és szívek csereje.

Másnap Rudolf ezt sürgönyözte apjának, a császár-királynak:

„A királyi udvarhoz vagyok hiva ebédre. A hercegnő nagyon tetszik nekem. Csókolom kezeitek.”

Az eljegyzés egészen családi körben történt. — Grére-Orban, a belga miniszterelnök s néhány belga főnemes volt csak jelen. A miniszterelnök a törvényhozásban ünnepélyes jelentést tett annak megtörténtéről.

Midőn az eljegyzés Bécsben és Budapesten tudat adatott, — általános öröm fogadta ahirt. — Mely különösen Magyarországon tette a legjobb hatást, — hogy egykori nádorunk unokája lesz egykor királynénkká!

Az esküvő azonban, tekintettel az ara fiatal korára és gyöngéd testalkatára, még egyelőre bizonytalan időre elhalasztott.

Az esküvő 1881. máj. 10-én volt. Még emléünkben van az a nagyszerű bevonulás, midőn az alig néhány napos ifjú pár Budapestre bevonult. Hol akkor a nemzet tüntető ünnepélyeket rendezett, ott ma már gyász lobogók hirdetik, hogy: Rezső trónörökös nincs többé!

E boldog házasságból származott egyetlen gyermek, az öt éves Erzsébet, a ki ily zsenigén veszté el a legjobb atyját.

*

Rudolf trónörökös összes ezimeit: Az osztrák birodalom koronaörökös, Magyarország trónörökös, az aranygyapjas-rend vitéze, a Szent-István-rend, a toskáni Szent-István-rend és a Johanitta-rend nagykeresztése, az orosz császári Szent-András-rend vitéze, a fehér sas-rend tulajdonosa, a porosz királyi fekete sas-rend lovagja, a porosz királyi bázi-rend tulajdonosa, a bajor kir. Szent-Hubertus-rend nagykeresztése, a dán kir. Elephant-rend tulajdonosa, III. Károly spanyol király házi rendjének tulajdonosa, a belgai Leopold-rend, a portugáli Christus-rend, a romániai csillag-rend, a szerb fehér-sas-rend, a takowa-rend, a szász-weimári fehér sólyom-rend, a hesseni nagy hercegségi Lajos-rend, a montenegrói Daniló-rend, a japáni Chrysanthem-rend, a siami fehér elefánt-rend, a san-merinoi lovagrend tulajdonosa. — Cs. kir. altábornagy, altengernagy, az osztrák magyar hadsereg főinspektora, a cs. kir. 19-ik ezred tulajdonosa stb.

*

A trónörökös amellet, hogy ideálja volt egy jó katonának: tudományosságának, írói hivatásának is kitünő tanujeleit adta.

Könyve keleti utazásáról, ornithologiai munkái, a tudós világban méltó feltűnést keltettek s csak nemrég járta be az országot annak híre, hogy újabb munkát rendezett sajtó alá — vadászatairól.

Ideálja, melyet bámulatra méltó szenvedélylyel követett:

„Az osztrák magyar monarchia irásában és lépésben” című ismert és hatalmas vállalat volt, melynek nemcsak szerkesztője, de legjobb munkatársa is volt, úgy hogy a szerkesztő-bizottság tagjai, kik gyakran részesültek a kiváló szerencsében, együtt tanácskozhatni e nagy műről a fenséges Urral, nem győzték eléggé bámulni azt a meleg érdeklődést s nagy kitaratást, melyet tanusított.

E vállalatba királyi ambíciót és büszkeséget helyezett. Törődött legaprólékosabb kérdéseivel is.

Különösen a magyar rész iránt volt nagy érdek-

lődéssel, úgy hogy ha csak lehetett, elnökölt a szerkesztőségi üléseken, Jókai mellett, a kihez valódi barátsággal ragaszkodott.

Minő büszkeséggel nyújtotta át királyi atyjának e mű első füzetait!

És ma e mű feje, — trónörökösünk nincs többé! —

*

Hazánk iránti szeretete szilárd, rendíthetetlen volt s ép ez az, a mi benne a legjobb uralkodót engedéremélni.

Ha a hazát szerencsétlenség érte, ő az első egyike volt, a kik segítségre siettek. Mikor Eperjest, Nagy-Károlyt és Toroczskót a borzasztó tűzvész földig rontá, sietett enyhíteni a csapást; és mikor a földöntfutókká lettek javára kiadták a „Segítség” albumot, ismét ő volt az első, a ki annak értékét kéziratával emelte s ezzel a vállalat sikerét biztosította.

Határozott, nagy betűi s tiszta magyar stíljé méltó föltűnést keltett. Jelmondata következő:

Eperjes, Nagy-Károly, Toroczko.

Romokból és hamvaikból ifju erővel virágozzanak fel, és boldoguljanak drága hazánk díszére, soha el nem enyészhető emléksobrokként, miket a nemzet dldozatkész honszeretete önmagának emelt.

Rudolf.

És a kéz, mely ezt írta, már nem foghat többé tollat!

*

Különös előszeretettel viselkedett a trónörökös erdélyi részeink iránt. — Évenként rendes vendégünk volt: a görgényi vadászatok tartama alatt heteken át időzött nálunk s közöttünk.

A főrangú vadásztársaság tagjai nem győznek eleget beszélni arról a fesztelen szívélyességről, melyet a trónörökös mindenki irányában tanusított.

Híres, s a vakmerőségig bátor vadász volt. Stefánia trónörökös is nem egyszer kísérte el Rudolfot. Eljött ide közénk, hol minden magyar szív hódoló szeretettel várta a fenséges trónörökös-párt.

A trónörökös-pár Görgényben gróf Teleki Samunak volt vendége. Magyar főuraink körében, magyar czigányzene mellett, magyar népdalokat énekelve mulatott közöttünk a fenséges pár. Míg Rudolf szenvedélyének, a medvevadászatnak szentelve idejét, addig Stefánia rajzfelvételeket eszközölt. A görgényi népi-seletekből nem egy lett megörökítve a trónörökös művészi rajzai által.

Vadászkepek felvételére Melka kolozsvári festő volt jelen a görgényi vadászatokon.

A lefolyt őszön is itt volt még közöttünk, magával hozva a walesi herceget, Ottó, Frigyes főhercegeket és a branzai hercegeket.

Ha reáesik tekintetünk arra a képesreportra, mely ez alkalommal felvételezett, a hol ott áll a szeretett trónörökös leborotvál tarczszal, szivarral szájában s kedvesen mosolyogva, mellette jó barátja, gróf Károlyi Pista, szívünk elszorul arra a gondolatra, hogy e férfiak már nincs többé.

Nyugodtan alhattok ott medvék, a ki felzaklatott odutokból: Rezső trónörökös nincs többé!

*

A trónörökös szeretelméltósága s gyengéd figyelme vadászatai alkalmával minden csekélységre kiterjedt.

A figyelemnek mily szép jele, hogy nem felejtkezett meg soha azokról, kiknek vadászatai terhebb szolgálatot okoztak.

Mikor 1887. őszén a vadászatok tartamára Benkő Áron brassói táviró-hivatali tiszt Görgénybe rendeltetett, a trónörökös figyelme reá is kiterjedt. Alig, hogy visszatért Laxenburgba, értékes gyémánt mellűt küldetett neki emlékül görgényi szolgálatai elismerésül.

A trónörökös egészsége az utóbbi időkben.

A trónörökös az utóbbi időben nem örvendett nagy egészségnek, úgy hogy a hozzá közel állók, már évek óta nem titkolhatták aggodalmukat a trónörökös egészségi állapota iránt, sőt magának a trónörökösnek is voltak órái, melyekben a sötét halálsejtelmekről nem volt ment. Tudták, hogy a trónörökös három év óta erős izületi rheumatismusban szenvedett és ezen idő alatt volt néhány nap, midőn az orvosok a trónörökös állapotát éppenséggel aggasztónak jelentették ki. Huzamosabb ideig a trónörökös csak botra támaszkodva tudott szobájában járni. Az orvosok akkor azt tanácsolták neki, utazzék Lakroma-szigetére, honnét a trónörökös helyreállott egészséggel és látszólag teljesen felgyulva tért vissza. De midőn a múlt évben nagy boszniai utazásáról visszatért s a gőzöst a dalmátpartokon elhagyta, megint erői vett rajta régi baja. Bizva azonban erőteljes természetében, nem igen tö-

rődött szenvedő állapotával s az orvosok tanácsának kikérését, ha csak tehette, mellőzte. S tényleg úgy látszott, hogy erőteljes természete újra győzedelmeskedik. Az utóbbi hetekben azonban a környezetében levők közül többen azt vélték észrevehetni, hogy hangulata igen hevesen váltakozott. Gyakran szívből eredő vídamságból egyszerre mély buskomorságba merült. Előfordult az is, hogy környezetének csudálkozására, a halálról kezdett elmélkedni. A mikor az utóbbi időkben a monarchia esetleges sorsáról beszéltek neki a távoli jövőben, vagy arról szóltak, hogy minő befolyással lesz majd egykor a monarchia Európa sorsára, mélyen felsóhajta így szólott: „Meglátják, én azt nem érem meg.” A görgényi vadászatok alkalmával egy vendégének pedig azt mondá, hogy ő (t. i. a trónörökös) alig lesz, mint más férfiak, a 30. életév letelte után erősebb, mert időnkint gyorsabb a vérkeringés kellemetlenségeit érzi és épp ez okból testét folyton erő kifejtéssel törekszik edzeni.

A gyászhelyen.

Majerlingben a trónörökös holtteste egész napon át a hálószobában az egyszerű tábori ágyon feküdt. Az elhunyt arcvonásai nem változtak. Egymásba kulcsolt kezei a selyempluche takarón nyugodtak, melylyel a test be volt burkolva. A halál bekövetkezése óta csak néhány személynek volt szabad a hálószobába bemenni. Miután Wiederhofer tanár a halált constatálta, a hálószobát becsukták és a kulesokat Bombelles gróf fődvarmesternek, ki 30-án d. u. 3 órakor érkezett meg, adták át. Majd egyidejűleg érkeztek meg Bombelles gróffal a fődvarmesteri hivatal tisztviselői, továbbá Claudy udvari tanácsos, udvari utazási igazgató, ki intézkedett a holttestnek Bécsbe szállítása iránt. Ama hír következtében, hogy a trónörökös a vadászat alkalmával véletlen balesetnek esett áldozatul, Siebenrock badeni járásbíró is a helyszínére sietett s följárlotta, mint bírósági közeg, szolgálatait De nem eresztették be a kastélyba, hanem a lehető legudvariasabb formában tudára adták, hogy nincs rá szükség, mert a fődvarmesteri hivatal teljesítette tisztét és semmi ok sincs a járásbíró beavatkozására.

A hivatalos „Budapesti Közlöny” 30-án este külön kiadásban jelent meg s a következőleg jelenti a megrendítő gyász esetet:

Borzasztó sorscsapás érte Magyarország Felsőes uralkodó Házát és minden magyart. Mély gyász borult Magyarországra és az egész osztrák-magyar monarchiára. Rudolf, szeretett trónörökösünk, meg van halva! Ő Felsőes a Királynak és Királynénak honszeretett fia, a gyengéd hitves Stefánia trónörökös-né életboldogsága, Gizella és Valéria főhercegnők szeretve tisztelt fivére, az összes legfelségebb uralkodóház büszkesége, a hű népek reménysége, élete virágában, tevékenységének teljes erejében korai sírba szállt.

A legmélyebb gyászban, véghetetlen fájdalommal telt szívvel, örökölt szeretettel és hűséggel fordítják a monarchia népei fájdalomtól telt tekintetüket a legfelsőbb trón felé, s azon benső imában egyesülnek: engedje a Mindenható, hogy honszeretett Uralkodónk és a Felsőes Királyné vigaszt találjanak mérhetlen ájdalmukra; mert az emberi szózat, még ha milliók. fajakáról hangzik is, alig képes azt most nekik nyújtani.

Ujabb táviratok.

Legutóbbi főlapunk kiadása után több távirat érkezett hozzánk részben Budapestről, részben Bécs, Berlin- s Brüsseltől. E táviratokból külön kiadásokat rendeztünk, melyeket összes előfizetőinknek (vidékieknek is) elküldöttünk. Mindazonáltal helyén lévőnek tartjuk, azokat itt ismételni:

Budapest, jan. 31. (11 óra 50 perczkor feladva; érkezett d. u. 1 órakor.) A trónörökös hétfőn délben udvari fogaton Breitenfurtba kocsizott, hol bécsi fiakker várta. A trónörökös nem vette igénybe a kocsit, hanem gyalog tette meg Majerlingbe a rövid utat; ott derültén társalgott vadász-vendégeivel. Kedden a vadászatról visszatérve, fejfájásról panaszkodott s visszavonult termeibe. Kedden este a trónörökös hálószobájában dolgozott, több levelet írván. A szerencsétlenség reggelén hét órakor ébren volt, csengetett komornyikjának, félnyolczra rendelve a reggelit. A komornyik visszatérve, már halva találta. Coburg Fülöp herceg és Hoyos gróf a kastély udvarán voltak, mikor a halásápadt komornyik nekik az esetet jelenté. Bementek termébe, de látták, hogy a segítség késő.

Hoyos azonnal Bécsbe ment, hirt vinni. Még vadászruhában tizenkét órákor megjelent a Burghban a kabinetirodában s jelentvén az esetet, eltávozott. A király a királynéhoz sietett, ki első pillanattól megrázkódtatása után emberfeletti erőt nyert rendelkezésekre. A királyi pár Stefánia trónörökösnét csak nagy nehezen beszélhette le a Majerlingbe való azonnali utazásról. A király termeibe visszavonult, hol háromig maradt; később megtette a tetem elhozatalára nézve az intézkedéseket, mire átvette Wiederhoffer tanár jelentését, ki Majerlingbe volt kiküldve.

Bécs, jan. 31. (11 óra 50 perczkor feladva; érkezett d. u. 1 órákor.) A trónörökös tetemét Majerlingből Badenig kocsin, onnét Bécsig udvari vonaton szállították. A bécsi „Nordbahn” pályaudvarán óriási nép hallgatva állt, kik az őrseg felszólítására azonnal elhagyták a pályaudvart. Egy órákor megérkezett Hohenlohe főudvarmester; azután leemelték a koporsót a kocsiból, feltették a várakozó, fekete lepellet borított gyászkocsira. A jelenlévők kalapjaikat levették. A halottas koci után Mayer udvari lelkész haladt, utána a főudvarmester és a trónörökös szárnysegédei. Az utcákon, merre a koci haladt, a közönség kalapot emelve állt. A koporsót az elhunyt lakásán helyezték ravatalra.

Brüsszel, jan. 31. (délelőtt 11 óra 55 p.-kor feladva.) A haláleset a városban megdöbbentést keltett. A király megdermedt, a királyné elájult. A királyi család Bécsbe utazik.

Bécs, jan. 31. (délután 2 óra 30 p.-kor feladva.) A felség a részvétöket ifejező uralkodóházi tagok előtt erősnek mutatkozott, meghatóan fejezte ki Isten akaratában való megnyugvását. A királyné d. u. kénytelen volt ágyba feküdni. Károly Lajos és Albrecht főherczegek zokogva távoztak a Hofburgból. Lipót bajor herczeg nevével, Gizella főherczegnővel ma reggel megérkezett; a pályaudvarban a király fogadta őket. A király a kocsiból kilépőkhez sietett s köyezeve megölelte, megcsókolta őket. Gizella fájdalma leirhatatlan. Fülöp württembergi herczeg is nevével s gyermekeivel ideérkezett. Az összes külföldi lapok melegen emlékeznek meg az elhunyt kiváló tulajdonairól.

Budapest, jan. 31. (d. u. 2 óra 40 p.-kor feladva.) A gyász alkalmából mindkét ház ülésezett. Péchy elnök a képviselőházban jelenti az apostoli királyt, királynét, a gyászoló zvegyet és országunkat sújtó csapást. „Adjon Isten — ugymond — erőt, s megnyugvást a csapás elviselésére. Az ellentétes hírekkel szemben kijelenti az elnök, hogy Rudolf trónörökös szívvelhűdéssel halt meg. A ház elnapolja az üléseket s megbizsa az elnököt a ház fájdalma tolmácsolására; a temetésnél való részvételtől külön ülésben határozandnak. — A felsőház kifejté a nemzet fájdalmát; elhatározták a temetésnél való megjelenést testületileg, meghatalmaztatott továbbá az elnök a trón előtti részvétnyilatkozatra. Mindkét ház tagjai feketében jelentek meg.

Legujabb táviratok.

Bécs, jan. 31. (Éjjel 11 óra 35 p.-kor feladva.) Kora reggel megkezdtek a ravatalra helyezés munkálatait. A király s királyné bementek reggel a halottas szobába s csendesen imádkoztak. Albrecht, Vilmos és Rajner főherczegek az özvegyet látogatták meg, kinek szobája a halottas-szoba mellett van; majd együtt bementek a halotthoz. A tetemet ma bonczolják. A tegnapi éjet a király álmatlanul töltötte termeiben. A koporsóra az első koszorút Stefánia helyezte. A kis Erzsébet főherczegnő rózsakoszorút tett atyja ravatalára. — Délelőtt a főudvarmesteri hivatalnál megjelentek a nagykövetség, részvétöket kifejezendő.

Berlin, jan. 31. (Éjjel 11 óra 50 p.-kor feladva.) A „Reichsanzeiger” első helyen melegen emlékszik meg az elhunytól s így végzi ezikkét: „Hivatva lett volna népeinek: egykor igazságos, szelid fejedelmévé és a barátságos Németországnak hű szövetségesévé lenni.”

Budapest, jan. 31., d. u. 2 óra 50 p.-kor feladva. (A vallás- és közoktatásügyi minis-teri-

umtól.) A kir. tanfelügyelőnek, Brassó. Rudolf trónörökös ő Fensége megrendítő halála folytán ő Felsége családjára és a hazánkra borult gyász jelétül a közvetlen felügyeletére bizott minden iskolára gyászbogót tűzessen és a temetés napján a tanítást szüneteltesse. Gönczy Pál államtitkár. — (Február 1 én már expediatott 17 állami, községi stb. iskolához.)

Budapest, febr. 1. (d. u. 3 óra 45 perczkor feladva.) A királyról elterjedt aggasztó hírek alaptalanok.

Bécs, febr. 1. (d. u. 3 óra 45 perczkor feladva.) A trónörökös holttestének bonczolását kilencz órákor megkezdették. — Jelen voltak Kunrad tanár, Wiederhofer, Anchentaler udvari orvosok. A bonczolás éjjélkor véget ért, mire az éj folyamán a holttestet a nagy étteremben ravatalra helyezték.

Budapest, jan. 31. (d. u. 2 óra 50 p.) Pulszky Ferenc az egyetemen megjelenve, ki akarta jelenteni, hogy a gyász miatt nem tart előadást. Az ifjuság a zsufolt teremben abezugolta s hazaárulónak nevezte Pulszkyt, ki szólni akart. A zaj nőtt, a botránycsinálók előre törtek s már-már inzultáltak, mikor a rektor megjelent, a kinek szivreható szavai lecsendesítették az ifjuságot. A rektor fedezete alatt sikerült Pulszkynek a tanári szobába menekülni.

Szeged, jan. 31. (éjjel.) Botrányos utcza-i tüntetések folytak le. Fél hétkor este több száz főnyi tömeg a „Szegedi Hiradó” elé vonult, melynek ablakait beverte; majd a második kerületi képviselőnek, Ivánkovicsnak ablakait s a gázlámpákat beverték. A rendőrségnek nehezen sikerült a tömeget szétverni.

A gyász Brassóban.

A gyászhír — mint jelentettük már — borzasztó hatást gyakorolt városunk minden ajku s rendü lakosságára. A nép hullámszik az utcákon, tódul a szerkesztőségek felé, hogy újabb híreket kapjon. Lapunk az érkező táviratokat csoportosítva külön kiadásban adta ki a helyi közönség számára, úgy hogy Csütörtökön a főlapon kívül négy kiadást adtunk, valamint tegnap is kettőt.

A városban teljes gyász uralkodik, — a tervezett vigalmak mind beszüntetettek az illető rendezők által, — az iskolák — szászok és románok is — szüneteltek s részben még mindig szünetelnek. A megyénél, városnál, tanácsház-tornyon, templomokon, hivataloknál, kaszinók- s magánosoknál gyászbogó leng, hirdetve a megrendítő csapást. Komor, szomorú képet nyújt a kir. adófelügyelőség, melynek erkélye teljesen be van vonva feketével azonkívül, hogy a fekete lobogó is leng.

A gyász nyilvánulása még nem nyert hivatalos kifejezést, de azért a város mélyen gyászol s a ki végigmegy e népes városon, lehetetlen, hogy észre ne vegye az itt uralkodó nyomott hangulatot.

A tanári kör elhalasztotta vasárnapi felolvasását. A legközelebbi felolvasás a temetés utáni vasárnap lesz.

Rudolf koronaörökös halálára.

Ifju halálad tőled két koronát tagadott meg;

Ámde egyet megadott: menyben az üdvökoronát.

Jaj de nekünk nem balzsam az üdvnek szent koronája:

Fénye erős tűzként égeti mély sebeink!

(Brassó, 1889. január 30.)

Végh Mátyás.

A trónöröklés.

Az uralkodó-házat s a monarchia mindkét államát ért borzasztó csapás okozta fájdalom közepette is felmerül a trónöröklés kérdése.

Rudolf főherczeg egyetlen fiúgyermeke lévén a királyi családnak, Királyunk ő felsége halála után — melyet a mindenható lehető soká távolítson el a hazától — a korona a pragmatika sanctio értelmében királyunk fivérére, Károly Lajos főherczegre, — a ki a nyáron szerencsétlenné erdélyi részeinket látogatásával — illetőleg ennek első szülött fiára, Ferencz Ferdinand főherczegre száll át.

Ferencz Ferdinand (Károly Lajos József Mária) estei oszták főherczeg, aranygyapjas vitéz, a szász házi rend és a belga Lipót-rend nagykeresztése, született 1863. december 18-án, Károly [Lajos főherczeg második neje] ö. A főherczeg 1878. április 25-én nevezetett ki hadnagygyá a 32. gyalogezredhez, 1885-ben lett a 4. dragonos-ezred kapitányává s jelenleg a 102. gyalogezred őrnagya.

A huszonhat éves főherczeg nőtlen még, holott öccse már rég nős.

A külföld részvéte.

Vilmos német császár 30-án délután látogatást tett Széchenyi gróf osztrák-magyar nagykövetnél, részvéteinek kifejezése végett.

Umberto olasz király és Crispi miniszterelnök azonnal a hír vétele után kifejeztették részvétüket az osztrák-magyar nagykövetségnek.

Milán király sirva fejezte ki részvétét a belgrádi osztrák-magyar követhél. A belgrádi magyarok Ferencz József királynak a következő sürgönyt küldték: A belgrádi magyarok megtört szívvvel vesznek részt felséged leirhatatlan fájdalmában. Porbahullva kérjük az egek Urát adjon erőt felségednek, a világ legnemesebb uralkodójának a borzasztó fájdalom elviselésére, melyben felséged népei osztoznak. Enyhítse felségek fájdalmát népeinek és első sorban a magyar nemzetnek odaadó gyermeki szeretete.

A külföldi sajtó egyhangylag a legmélyebb részvéteinek ad kifejezést a trónörökös elhunytá fölött.

A nemzet szégyene.

Magyarország fővárosa az utóbbi napokban szomorú és szégyenteljes jeleneteknek volt színhelye: éretlen ifjuság és otromba csöcselék meggyalázta a nemzetet s parlamentjét: közáporral akarta megakadályozni a szabad szó kimondását, a szabad akarat szabad nyilvánulását, a képviselőknek meggyőződésük szerinti szabad cselekvését.

Szuronyokkal kellett őrizni a magyar országgyűlést.

Ily botrány alkotmányos életünk óta nem történt s e botrányt, e gyalázatot az a borzasztó csapás sem képes elfeledtetni, mely a nemzetet imádtott trónörökösének halála által érte.

A nemzet képviselői törvényesen tanácskoznak, kiki a maga meggyőződését vallja s a szerint cselekszik.

E közben ellenzéki részről egy bomba vettetik be a viába: az ifjuság.

Az ifjuság tüntetett, népgyűlést tartott, határozatokat hozott: elég lett volna.

De nem volt elég azoknak, kik mindenként csak botrányt akarnak, mert érzik, hogy a harc egyenletlen, a többség higgadtágán s törvénytiszteletén megtörik minden izgatottságuk.

Tehát botrányt kell provokálni! Az ifjuságot bujtoztatni kell, oda kell csöditeni az országgyűlés elé, hogy tüntetésével befolyásolja a szólás- és cselekvés szabadságot; hogy inzultálja a kormány s pártja tagjait.

A mit akartak, megnyerték: a nemzet meggyalázását. Csitithatják azután egyesek a felbőszült tömeget, az ár, ha felkorbácsolja a vihar, a hirtelen beálló napsugár előtt nem hunyászkodik meg.

Csak szikra kell a tűznek, hogy lángoljon. Az ellenzék tömegesen szórta a veszélyes szikrákat, a meggondolatlan ifjuság felfogta és a láng elterjedt a csöcselék legundokabb rétegei között: rablás, fosztogatás volt a vége.

Mi természetesebb tehát, mint az, hogy a rend fenntartására hivatott hatóságok minden erővel igyekeztek elfojtani e gyalázatos tüntetést?

Nem használt a kérés, nem a fenyegetés, helyén volt a szurony. A törvénynek minden áron érvényt kell szerezni s a mig példásan nem történik ez, ily gyalázatos események ismétlődni fognak.

Az ily ellenzék akar kormányképesé lenni!

De még nagyobb szégyen s az marad nemzetünkön, hogy e gyalázatos bűn folytatott még akkor, mikor a nemzetet a legborzasztóbb csapás: trónja örökösének hirtelen halála érte.

A tanárt, a ki mélyen lesújtva e gyászhirtől, ki hirdeti ezt, gyalázza, inzultálja az egyetemi ifjuság.

Szégyen és gyalázat reá, hogy az ország gyászában ily val tüntetés-el osztozik.

Gyönyörű példáját követi Szeged is. Mikor az ország gyászba borul, ők ablaktörésekkel gyászolnak.

Szégyenfolt marad ez örökké a nemzet becsületén s ha van vigasz ebben, csak az lehet, hogy komoly ember nem vett részt benne!

Lapunk mai száma, daczára az ünnepnapnak, mint rendkívüli szám jelenik meg. Az egész lap a korona és ország gyászával foglalkozik többi roataink mellőzésevel, mint a t. olvasó bizonyára nem fog rossz néven venni.

Társszerkesztők:

Nagy-Küküllő megye részéről Horváth László (Segesvár.)

Kis-Küküllő megye részéről Gyöngyössi István (D.-Szent-Márton.)

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos

Szerényi József.

